

UTEN DRENERING: En båt uten selvdrenering kan samle mye vann og kan raskt synke uten tilsyn. Forsikringsselskapene vil avkorte eller nekte å betale ut erstatning dersom båten synker som følge av dårlig ettersyn.

Pump

UT

Forsikringsselskapene krever at båten skal greie vind og sjø på fortøyningsplassen og at båten skal holdes lens. En selvdrenerende båt greier dette stort sett greit om ikke selvdreneringssystemet tettes av løv og annet rusk, men andre mindre båter trenger en pumpe for å bli selvlensende. Vi har testet noen, både manuelle og elektriske.

TEKST OG FOTO: LARS H. LINDÉN

En selvdrenerende, åpen båt er det optimale dersom man må la båten ligge uten tilsyn over noe tid. Alt regnvann renner ut ved åpninger i dørken eller skanseledningene – også når båten er lastet ned en del. Noen bruker bare begrepet ”regnlens”, men det betyr at vannet bare renner ut når det ikke er noen last i båten. Vi skiller mellom selvdrenering og selvlensing. Ved selvlensing betyr det at vannet løftes ut av båten, mens det ved selvdrenering er slik at vannet renner ut av seg selv uten kunstig hjelp.

En fullt ut velfungerende selvdrenering krever at dørken ligger et godt stykke over vannlinjen, og det igjen betyr at disse båtene krever en viss størrelse og fribords-høyde for at selvdreneringen skal virke godt. På båter under 4,5 meter (ca

15 fot) kan det være vanskelig å få til, så her må man ofte finne en annen måte å holde båten lens på. Da er alternativene enten elektriske eller manuelle lensepumper. Noen produsenter har det som ekstrauststyr, spesielt tilpasset sin egen båttype.

Enkel å installere

De manuelle pumpene er de enkleste å installere og krever ingen strøm – bare litt bølgeskvulp i ny og ne slik at båten vugger og napper i fortøyningen. Hvis man velger en elektrisk drevne pumpe, bør den være komplett med innebygget nivåbryter som gjør at pumpen starter automatisk når vannet stiger til et visst punkt og stopper igjen når det er pumpet ut til et visst nivå. Denne typen pumpe er ikke selvsugende, og må monteres så lavt som mulig i båten, for pumpen virker ikke hvis ikke pumpehuset kommer under vann. De fleste elektrisk drevne pumper krever et

12 volts batteri som enten kan lades fra påhengsmotoren eller fra et solcellepanel. Nyere små påhengsmotorer fra 4 hk og oppover til ca.6 hk har batterilading som ekstrauststyr, mens det fra 8 hk og oppover som regel er standard.

Test i basseng

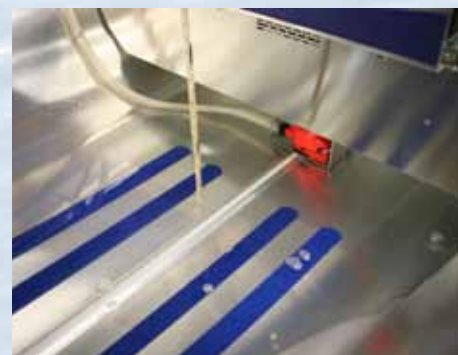
Vi har testet to manuelle og fire elektrisk drevne lensepumper til priser som ligger under tusenlappen. Alle de elektrisk drevne hadde innebygget nivåkontroll. Det var midt på vinteren da vi testet pumpene, og det var is i området. Heldigvis hadde de et innendørsbasseng hos Linder i Tingsryd. Her var det ingen bølger andre enn de vi lagde selv i bassenget, men vi simulerte det så godt som mulig for å måle kapasiteten på de manuelle systemene.

Testen begynte med at vi målte hvor mye vann som ble igjen når automatikken stoppet de elektrisk drevne og når de manuelle

begynte å suge luft. Vi målte også hvor mange liter vann som ble pumpet ut i løpet av ett minutt. Alle de elektrisk drevne pumpene lar det være igjen ganske mye vann når nivåbryteren slår av pumpen, og det skyldes at bryteren sitter et stykke over bunnen fordi den underste delen av pumpen består av en sil som skal holde skrot unna pumpen slik at den bare pumper ren væske. Av den grunn er det viktig at man monterer disse pumpene så langt akterut som mulig eller om det er andre områder i båten som vannet samles lettere.

Lensmann imponerer

De manuelle pumpene har slanger og munnstykker som suger opp vannet, og med Lensmann får man opp omtrent alt vannet. Med normale småbølger, pumper disse pumpene ut ca én liter per minutt, og Lensmann er best av de to. Kapasiteten til lensepumpene påvirkes av løfte- ►►►

VANN IGJEN: Det høyeste vannstands nivå finner vi som regel akterut i båten hvis båten har en påhenger på hekken. Den beste tømningen fikk vi med den manuelle Lensmann som bare la igjen ca 10 mm med vann.

EKSTRAUTSTYR: Flere båtprodusenter har elektrisk lensepumpe som ekstrautstyr. Den bør plasseres litt over skrogbunnen slik at den ikke suger inn løv og annet skrot.

SOLCELLE: I båter uten lademuligheter kan man installere et solcellepanel som lader opp et par batterier og som i sin tur igjen holder lensepumpen i gang.

AUTOMATIKK: Her tester vi når automatikken starter og stopper. RuleMate 500 (bildet) starter ved et vannstands nivå på ca 75 mm og stopper ved ca 30 mm.

høyden. Produsentene av elektriske pumper angir den ved 0 meter, men allerede ved én meters høyde er den betydelig lavere, noe vi også konstaterte ved målingene våre. I åpen båt med lave fribord kan løftehøyden være mellom 50 cm og 75 cm, og ved sistnevnte høyde målte vi mellom 22 og 36 liter per minutt med de elektriske pumpene. Det er veldig bra resultater, men de elektriske krever altså batterilading og dermed noe mer ettersyn og kontroll enn de manuelle.

Fakta			Testresultat	
FABRIKAT	ELDRIFT	CA-PRIS	KAPASITET i liter/minutt	VANNIVÅ som blir igjen i båten
Attwood Sahara 500	12 volt	700	32	50 mm
Johnson Ultima 600	12 volt	1025	30	40 mm
RuleMate 500A	12+24 volt	595	22	30 mm
Rule AquaCharge	12+230 volt	795	36	55 mm
Lensmann	Nei	549	0,90	10 mm
Wave	Nei	679	0,4	15 mm
Anmerknning: Prisene varierer stort ute i butikkene. Her har vi angitt en snittpris fra de større båtutstyrskjedene.			Anmerkninger: Kapasitet i liter per minutt ved 0,75 meters løftehøyde. Vannnivå akterut når automatikken stoppet pumpen.	

■ Lensmann

Denne pumpen skal monteres mellom båten og et fortøyingstau med sjakler, og bølger som får båten til å gylge og nappe i fortøyningen aktiviserer pumpen som suger ut vannet i kjølen via en slange. En tre meter lang slange med et rustfritt munnstykke følger med. Produsenten oppgir en kapasitet på 2500 liter per døgn, men da vil vi påstå at det blåser storm hele tiden. Ved normal bølgeaktivitet målte vi ca 1 liter per minutt, hvilket vil gi ca 1.400 liter per døgn. Det er uansett veldig bra, og pumpen suger båten omtrent helt tom for vann.

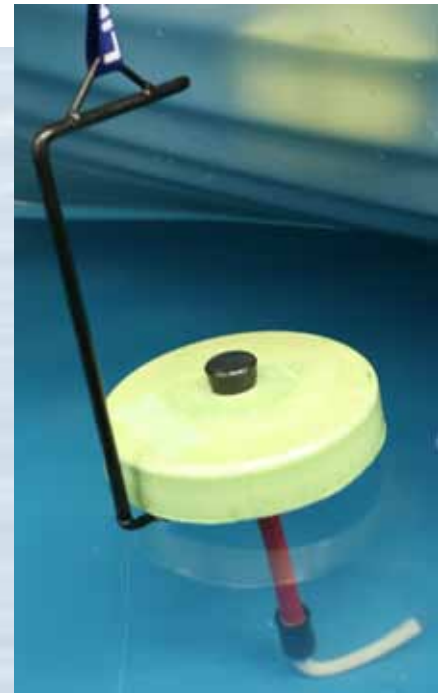
■ Attwood Sahara 500

Det er en 12 volts nedsenkbar pumpe med innebygget automatikk som føler på vannivået. Alt er montert i en enhet og er lett å montere om bord. Den maksimale trykkehøyden er 2,4 meter ved en spenning på 12 volt. Slangediameteren er 19 mm. Attwood 500 hadde en god kapasitet på 32 liter per minutt ved 0,75 meters løftehøyde, men den etterlater seg litt mye vann når nivåbryteren slår ut – hele 50 mm.

■ Johnson Ultima 600

Elektrisk senkbar pumpe med innebygget nivåbryter som starter ved et vannivå på 50 mm og skal slå seg av ved 20 mm vannivå, i følge produsenten. Tre sekunders forsinkelse skal forhindre falske starter. Slangediameter er 19 mm. Vi målte fullt ut godkjent kapasitet på 30 liter per minutt, men det sto igjen hele 40 mm vann når nivåbryteren slår ut. Det er dobbelt så mye som man reklamerte med.

■ Wave

Den manuelle pumpen Wave, eller Bølgepumpe som den kalles her hjemme, henges på utsiden av båten på denne måten. Bølgene påvirker den gule flottøren som pumper opp og ned og som da suger ut vannet. Denne pumpen virker også bra, men har adskillig dårligere kapasitet enn Lensmann. Vi målte ca 0,4 liter per minutt med normale bølgebevegelser.

■ Rule AquaCharge

Dette er den store nyheten på markedet innen dette segmentet av pumper. Den har innebygget, oppladningsbart batteri som i følge produsenten skal klare å pumpe ut 750 liter vann på en lading. Batteriet er enkelt å løsne fra pumpen og tilsluttes laderen sin som henter strøm fra både 12 volt og 230 volt. Vi målte en meget god kapasitet på 36 liter per minutt ved 0,75 meters løftehøyde. Konstruksjonen gjør imidlertid at pumpen legger igjen en god del vann når den stopper. Pumpen leveres med batteri, lader og 2,45 meters slange.

■ RuleMate 500

12 volts nedsenkbar pumpe med en sensor som føler på vannivået og som ikke har noen rørlige deler. Den maksimale trykkehøyden er tre meter. Slangediameteren er 19 mm. Pumpen finnes i tre størrelser, 500, 750 og 1100, med kapasiteter på fra 36 til 70 liter per minutt. Vi målte 22 liter per minutt ved 0,75 meters høyde med RuleMate 500, og det var ca 30 mm vann igjen i båten når automatikken stoppet pumpen.